

Óraterv

A pedagógus neve: -

Műveltségi terület: Néprajz

Tantárgy: Hon- és népismeret

Osztály: általános iskola, felső tagozat

Az óra témája: Kanizsa környéki népviseleti sajátosságok a 20. században

Az óra cél- és feladatrendszere:

Tanítandó ismeretek: gyöngyösnecc,

Felhasznált források:

- Balassa Iván (főszerk.): Magyar Néprajz IV. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1997.
- Kiss Nóra: A gyöngyösnecc. In = <http://tgym.hu/index.php/muzeumtortenet/a-honap-mutargya> (megtekintve: 2019. 01. 25.)

Dátum: 2019.01.28.

Készítette: Horváth Franciska, történész – muzeológus

IDŐKERET	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
1 perc	Szervezés Jelentés	frontális	egyéni		
1 perc	Előkészítés Mai órán a nagykanizsai és Kanizsa környéki népi viselet főbb vonásaival és egy-két sajátosságával ismerkedünk meg.	frontális	egyéni		
5 perc	Ráhangelődés Feladat: Hasonlítsátok össze a két kivetített képet és emeljétek ki a különbségeket! Mik azok a ruhadarabok, amiket ma már a hétköznapiakban egyáltalán nem használunk!	frontális	egyéni	projektor	
30 perc	Új ismeret átadása Bevezetés • A textilipar megjelenése előtt a háztartásokban, a lakáskultúrában és az öltözködéshez használt ruhadarabokhoz az asszonyok, kender és len növények rostjaiból vagy gyapjúból állították elő a szőttesnek valót. • A viselet a magyar paraszti társadalomban sokféle helyzet, állapot kifejezője lehetett. Jelezte az életkort, a rangot, a gazdasági helyzetet, foglalkozást és családi állapotot egyaránt.	frontális	egyéni		

	• A ruházat előállításakor pedig érvényesült a magyar paraszti társadalomra jellemző gazdaságosság is, hogy az anyag szabásakor ne legyen maradék. • A női viselet legszebb darabjai az eladó sorban lévő lányokon, az esküvőn a menyasszonyon és a gyermektelen fiatalasszonyokon volt. Ezekben az években színes, tarka, vagy fehér viseletben jártak. • Az első gyermek megszületése után a nők egyre sötétebb színeket hordtak, az öregkorban pedig a fekete és a sötétkék szín dominált. Kivéve a Dunántúl nyugati és déli vidékén, ahol az öregek fehér ruhát viseltek. • A fiúgyermek legénnyé akkor vált, amikor már részt vett a komolyabb mezőgazdasági munkálatokban, ekkortól járt a díszesebb viselet is. • Az első gyerek után viszont minden cifraságot le kellett venni. • Törzsön hordott alsóruhák: ○ <u>Férfiak</u>: ing, gatyá ○ <u>Nők</u>: ing, pendely • Törzsön hordott felsőruhák: ○ <u>Férfiak</u>: szűr, suba, ködmön, guba, melles ○ <u>Nők</u>: kisbunda, ködmön, pruszlik, szoknya, kötény, vállkendő • Fejen viselt ruhadarabok: ○ <u>Férfiak</u>: sapka, süveg, kalap, kucsma ○ <u>Nők</u>: fejkendő, pártá, főkötő • Férfi, női lábbelik: ○ bocskor, csizma, papucs, cipő Gyöngyösnecc • A gyöngyösnecc a Zalakomár környéki falvak ünnepi női fejdíszé, amelyet ünnepnapokon, a templomban és bálokon viseltek az asszonyok, sokszor a fejkendő alatt.	frontális frontális	egyéni egyéni	projektor projektor	*pendely: a női alsótestet fedő, házi vászonból készült ruhadarab neve.

	• A gyöngyösnecc alapja egy színes – bordó, lila, zöld vagy barna – bársonyból vagy selyemből sablon alapján kiszabott anyag, amelyet gazdagon televarrtak zabgyönggyel, vágott gyönggyel és flitterekkel. • A szélére csipkét vagy gyöngysort varrtak, hátsó részét pedig szalagcsokor fedte. Az asszonyok számára gyöngyösnecc-készítő specialisták: neccfűzőasszonyok készítették el a fejdíszeket. • A gyöngyösnecc divatja az első világháborút követő években alakult ki, amikor a gyári textíliák és a gyöngyök terjedésének köszönhetően kiszínesedett a női viselet. • A gyöngyösneccet a férjes asszonyok hordták, amit a lakodalom éjszakáján tettek fel először a kontyukra. Egyszerre akár négy-öt neccet is használtak, hogy legyen az ünnepekre és a hétköznapiakra is belőlük. • A falun maradók között az 1970-es évekig hordták a hagyományos viselet részeként a neccet, mígnem teljesen kiment a divatból.	frontális	egyéni	projektor	Projektorral képek vetítése a gyöngyösneccről.
5 perc	Összegzés Az órán elhangzottak összefoglalása megismétlése.	frontális	egyéni	projektor	
2 perc	Házi feladat Az internet segítségével keressetek olyan országos népviseleti sajátosságokat, mint Kanizsa környékén a gyöngyösnecc, vagy a matyó hímzés!	frontális	egyéni		
1 perc	Értékelés, elköszönés	frontális	egyéni		